

Ameerika ehtekolleksionäär Susan Cummins: “Eesti ehtekunstis on poeetiline tunnetus”

Kadri Karro kohtus Susan Cumminsi, ehteorganisatsiooni Art Jewelry Forumi juhiga, kes tõi sel sügisel Eesti ehtemaastikuga tutvuma hulga mõjukaid inimesi teiselt poolt Atlandi ookeani.

Möödunud kuul käis Eestis umbes kahekümnest Ameerika ehtekolleksionäärist koosnev seltskond. Reisi Tallinna korraldas Art Jewelry Forum (AJF), üks mõjukamaid kaasaegse ehteorganisatsioone, mis külastab igal aastal üht ehtemaailmas olulist paika. AJF jagab stipendiume, annab välja ehtekunstiraamatuid, tegeleb jooksvalt kriitikaga ja intervjuerib olulisi kunstnikke. AJF intervjuude sarjas on ilmunud usutlused ka kolme Eesti ehtekunstniku – Tanel Veenre, Kadri Mälgu ja Julia Maria Künnapiga. Foorumi looja on Susan Cummins, kes on olnud eri moel kunstimaailmaga seotud juba üle 30 aasta ning on ka ise mõjukas ehtekoguja.

Millal te kuulsite esimest korda Eesti ehtekunstist?

Igal aastal kogunevad ehteinimesed Münchenisse näitusele nimega Schmuck. Ma arvan, et see võis olla kolm või neli aastat tagasi, kui kohetasin Schmuckil Tanel Veenret. See võis olla esimene kord, kui kohtusin kellegagi Eestist. Aga ma olin varem näinud raamatuid, palju raamatuid. Samuti olin ma varem näinud Kadri Mälgu loomingut, mis meeldis mulle väga, juba ainuüksi raamatute põhjal. Kui ma sain teada, et Kadri on teinud täiesti pööraseid asju, nagu korraldanud näituse ja konverentsi vanas mõisahoones ühel saarel, näituse, mida näidatakse ainult öösel väikeste tuledel valgel, tundus see mulle nii müstiline ja hullumeelne, et tahtsin Kadriga kontakteeruda. Otsustasin, et sõidan Eestisse ja püüan ta üles leida. Läänud aastal jõudsingi Eestisse. Kadri oli väga lahke, tutvustas mind ehtekunstiga seotud inimestega, tutvusin professor Kuldkapi loominguga ja hakkasin tajuma seda, mis on Eesti ehtekunstile omane ja mis teeb selle eriliseks.

Mis teeb Eesti ehtekunsti teie arvates eriliseks?

Mulle on kõige huvitavam see, kui tihedalt on Eesti ehtekunst seotud loodusega. Ja samuti elu suurte müsteeriumidega. Nende teemadega tegeletakse sügaval ja tõsisel, aga sageli ka humoorikal moel. See on minu jaoks väga liigutav. Nad kannavad endas tunnet, neis on mingi poeetiline tunnetus.

Kui te otsustasite Art Jewelry Forumi järgmise reisi raames Eestisse

tulla, siis kui palju foorumi liikmed Eestist varem teadsid?

Eriti ei teadnud, aga nad olid väga huvitatud. Me oleme koos palju reisinud. Ja neile meeldib väga külastada kunstnikke nende kodumaal, näha seda riiki, tunnetada seda paika, kust kunstnik pärit on. Ja muidugi ostavad nad siit ka ehteid, ja sellega jääb neile sellest kohast eriline mälestus. Järgmisel reisel läheme Barcelonasse ja siis tõenäoliselt Uus-Meremaale ja Austraaliasse.

Kuidas teist üldse ehtekolleksionäär sai? Te ise ehteid ei kanna.

Ma vaatan ehet kui objekti, mulle meeldivad ideed, mis ehte taga on. Ma ei ole kunagi tundnud end muhaval ehteid kandes.

Mul oli kaua aega oma galerii, kus ma näitasin palju ka ehtekunsti. Töötasin koos USA parimate ehtekunstnikega. Kui ma galerii kaheist aasta eest kinni panin, siis jätkus suhtlus just ehtekunstnikega.

Ma algatasin Art Jewelry Forumi 1997. aastal. Mul ei olnud aga pikka aega võimalik seda juhtida, kuna olin ise galeriioomanik ja oleks tekkinud huvide konflikt. Paar aastat pärast seda, kui olin oma galerii kinni pannud, tehti mulle ettepanek asuda Forumi etteotsa, ja ma võtsin selle vastu. Nüüd on sellest juba umbes kaheksa aastat möödas.

Mulle meeldib, kuidas ehtekunstnikud mõtlevad. Mulle meeldib see, mida nad teevad. See on mu jaoks huvitav. Aga ma ei ole üldse huvitatud nende loodu kandmisest. Minu kollektsioon, mis hakkab tulevikus tõenäoliselt kuuluma mõnele muuseumile, on selles mõttes neitsilikus konditsioonis, et seda pole kunagi kantud.

Kas teie kogusse kuulub ka eesti kunstnike ehteid?

ART JEWELRY FORUM

1997. aastal loodud mittetulunduslik organisatsioon, mille eesmärk on edendada kaasaegset ehtekunsti.

Organisatsioon pakub mitmesuguste programmide abil rahalist tuge ehtekunstnikele, toetatakse näitusi, publikatsioone ja ka ehtekunsti kirjutajaid. Oma kodulehe, blogi, uudiskirja, väljaannete ja ürituste abil hoiab AJF üleval ehtekunstialast arutelu.

Igal aastal sõidavad foorumi liikmed mõnda erilisse ja ehtekunsti maailma jaoks olulisse paika, et tutvuda kohaliku ehtekunstivälja ja kunstnike endiga. Tänavuse reisi sihtpaigad olid Eesti ja Rootsi.

Art Jewelry Forumi juht on Susan Cummins.

Vaata lisa www.artjewelryforum.org.

Jah, päris mitu Kadri Mälgu ja Tanel Veenre ehet. Ja üks Julia Maria Künnapiga käevõru. Ja veel mõned ehted. Võib öelda, et minu suurema kollektsiooni sees on väiksemad kollektsioonid, mis on pärit mõnest konkreetselt riigist. Mul on Uus-Meremaalt pärit ehte kogu ja hakkab tekkima ka Eesti kogu. Uus-Meremaal kasutatakse palju looduslike materjale – luud, kivi ja merikarpe. Sellised materjalid on mu jaoks väga ligiõmbavad. Ja sama kehtib ka Eesti puhul – mulle meeldivad materjalid, mida siinsed kunstnikud kasutavad. Ja mulle meeldivad ideed, mis on ehte taga.

Milline on ehtekunstimaaailm võrlduses kunstimaailmaga?

Ehtekunstimaaailm ei ole veel nii selgelt organiseerunud nagu kunstimaailm. Ja ma arvan, et see on hea. Meie maailm on väiksem, mitte nii kallis, vähem haibile orienteeritud, palju vähem turu poolt dikteeritud.

Kui koguja näeb mõnd ehet, siis on tal võimalus selle üle paar päeva järele mõelda. Minna tagasi ja arutada selle üle, saada veel midagi selle ehte kohta teada. Võib olla üsna kindel, et sa ei võistle mitte kellegagi selle ehte omandamisest pärast. Ehtemaailm on kunstimaailmast palju inimlikum, palju tsiviliseeritum. Ja põhineb paljuski kirel ja tunnetel.

KOGUB EHTEID, KUID EI KANNA NEID:
Ameerika ehtekolleksionäär ja Art Jewelry Forumi juht Susan Cummins ning tema kogusse kuuluv Eesti ehtekunstnike looming (ülemised kaks ehet Tanel Veenre, alumised neli Kadri Mälgu loomingust).